

21.09.2005

“Els drets no es negocien”

Josep Borrell (El Periódico)

La cimera de l'ONU, que celebrava el seu 60è aniversari i que havia de posar al dia una organització creada en un món molt diferent de l'actual, no ha estat a l'altura dels reptes plantejats. Ni reforma de les seves institucions ni mesures concretes per aconseguir els objectius del mil·lenni i acabar amb la pobresa ni acord per firmar la tan endarrerida convenció sobre terrorisme internacional. Però ha servit almenys perquè **Bush** amplii la seva concepció de *guerra* contra el terrorisme que va llançar, amb aires de croada, després dels atemptats de l'11-S del 2001. En la seva exposició davant l'Assemblea General, va integrar la lluita contra la pobresa i la propagació de la democràcia com a armes tan importants com la força militar.

Contra el terrorisme, desenvolupament, va venir a dir, reconeixent que la misèria és el caldo de cultiu del terrorisme. Per un moment, semblava estar d'acord amb un **De Villepin**, al tornar a l'ONU, que recordava que no és possible acabar amb el terrorisme d'arrel islamista a cop de míssil i encara menys si l'ús de la força no es recolza en la legalitat internacional. Això és especialment important per a la societat europea, durament castigada a Madrid i Londres. L'amenaça terrorista és molt més greu després de l'Iraq, no desapareixerà de seguida i posarà a dura prova la capacitat de fer-hi front des del respecte dels seus valors democràtics.

Per això, el binomi llibertat seguretat estarà al centre del debat polític, amb importants conseqüències sobre les polítiques d'immigració i d'integració social. Ja va estar present en el primer ple del Parlament europeu (PE) després de l'estiu. El ministre britànic de l'Interior, **Clark**, va demanar el suport dels eurodiputats al seu programa per enfortir la seguretat europea. Però aquests li van recordar que aquell combat no es podia entaular sacrificant els drets humans. I l'invitaven a lluitar també contra els abusos que havien produït la tràgica mort del jove brasiler **Menezes** al metro de Londres.

Ningú subestima l'abast de l'amenaça terrorista per a Europa. No es poden oblidar les terribles imatges dels atemptats de Nova York, Bali, Casablanca, Madrid, Xarm al-Xeikh i Londres. Ningú desconeix la necessitat de reforçar la cooperació policial i judicial per desmuntar les xarxes terroristes, perquè cap país ho podrà fer sol.

Però enfront de les afirmacions de les autoritats britàniques, al Parlament europeu s'ha recordat que els drets humans són individuals, indivisibles i innegociables. Els sospitosos de terrorisme també tenen els seus drets. La llibertat i la seguretat no són alternatives: van juntes de la mà, l'una permet que existeixi l'altra. Així s'ha entès des de la Il·lustració. En paraules de **T. Paine**: "Qui vulgui fer la seva llibertat segura, ha de protegir fins i tot el seu enemic de l'opressió, ja que si viola aquesta obligació, estableix un precedent que li arribarà a ell mateix".

Per això, les mesures per defensar la seguretat han de ser proporcionades, controlables i basades en els valors que guien els nostres sistemes democràtics. Des d'aquesta perspectiva és com s'han de valorar les propostes britàniques, alguna de les quals requeriria fins i tot la modificació de la Convenció Europea de Drets Humans del 1950. Algunes es refereixen a la retenció i conservació de dades de les comunicacions electròniques (trucades de telèfon i correus electrònics), nous sistemes d'intercanvi d'informació (visats uniformes), inclusió d'informació biomètrica (empremta dactilar, iris de l'ull) en els permisos de conduir, etcètera.

Al juny, la Comissió de Llibertats Públiques va rebutjar una proposta de decisió marc del Regne Unit, França, Irlanda i Suècia que obligava les empreses de telecomunicacions a conservar tota la informació del tràfic generat pels seus clients per un període d'un a tres anys. Perquè creava obligacions desproporcionades, no garantia prou les llibertats civils i no li permetia participar en l'adopció d'aquestes mesures en la seva plena capacitat de legislador. Aquesta situació podia acabar en una seriosa batalla jurídica entre les institucions europees. Per sort, després dels acords del Consell de Ministres de l'Interior de Newcastle, on es va acceptar una estratègia d'actuació amb l'Europarlament que rendeixi acords abans de fi d'any, aquest conflicte sembla que es pot evitar. Esperem que així sigui.

Europa necessita una política antiterrorista més legitimada, més creïble i eficaç. Això requereix una participació més gran del seu Parlament i una aplicació més ràpida dels acords: 7 dels 24 instruments acordats pels ministres d'Interior al maig encara no han estat incorporats a tots els estats; 6 convencions de la UE en aquest àmbit encara continuen aparcades sobre la taula del Consell; Europol i Eurojust continuen sense comptar amb una verdadera capacitat d'actuació. La lluita contra el terrorisme s'ha de plantejar en termes d'eficiència i prevenció, complint el que s'acorda, posant-ho en funcionament i sense eludir el control parlamentari i judicial.

I, per garantir la nostra seguretat, tinguem també cura amb un cert *occidentalocentrisme* que afirma la superioritat de la civilització occidental i no s'immuta davant les injustícies, les opressions i les humiliacions esteses a través del món, incloent-hi Abu Graib i Guantánamo, que contribueixen a alimentar les excuses de futurs terroristes. El respecte als drets humans està en la base de la identitat europea. Seria paradoxal que la nostra generació, que durant tant de temps va lluitar per la llibertat en una Europa democràtica, fos la que la limités. I la que

negués a les generacions futures els nivells de llibertat i drets que fan d'Europa un model al món.